

ווארטים פוריים

ידידי בימי אחשוורוש הוא אחשוורוש המלך מהדוד ועד פוש שבע ועשרים ומאה מדינה (א א) למה המגילה מתחילה באחשוורוש שהיה גוי רשע, ולא במרדכי ואסתר שהיו צדיקים? ללמדך שעם יהודים לא מתחילים.

ותמאן המלכה ושתי לבוא בדבר המלך אשר ביד הסריסים ויקצף המלך מאד והמתו בערה בו (א יב) כמה נשים היו לאחשוורוש? שתיים – ושתי ואסתר, ומה היו שמות חמותיו? שככה ובערה, שנאמר "וחמתו בערה בו" "וחמת המלך שככה" נשאלת השאלה: כיצד היתה לו חמות מאסתר? הרי היתה יתומה ולא היו לה הורים? אלא ששתי חמותיו היו מושתי שכתוב עליה: "עשתה משתי נשים" שהיו לה שתי אמהות. ותאמר לו זרש אשתו וכל אהביו יעשו עץ גבה חמישים אמה ובבקר אמר למלך ויתלו את מרדכי עליו ובא עם המלך אל המשתה שמה וייטב הדבר לפני המן ויעש העץ (ה יד) מפני מה דווקא בחרו בגובה הזה, של "חמישים" אמה? וביאר רבי יהונתן אייבשיץ שהם חשבו לעצמם ללמדנים, כי בגמרא (בבא בתרא כח) כתוב "מרחיקים את הקברות מן העיר חמישים אמה, משום ריח רע", מפני שריח הרע של מת שולט במרחק חמישים אמה, ומשום כך, בשביל שיקבל את הרשות להקים את עץ התלייה באמצע העיר, הם יעשו לו "יעשו עץ גבוה חמישים אמה", שאם לא כן, לא ירשו השלטונות להקימו בעיר, (ורבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום)

הידון פורים

- א. מדוע פורים נקרא כך?
- ב. מדוע נקרא מגילת אסתר ולא מגילת אחשוורוש או מרדכי?
- ג. מדוע נקרא החג בשם פורים ולא נקרא בשם חג הפור, על שם הפור?
- ד. מדוע כתוב בגמרא לקורא את המגילה פעמיים, בערב ובבוקר?
- ה. איך יכול להיות שאדם מביא לחבירו משלוח מנות הכי מהודר ואנו אומרים לו לא יצאת ידי חובה?
- ו. מהן ששת המצוות שיש בפורים?
- ז. איזה מילה הכי ארוכה במגילה?
- ח. באיזה פרק ובאיזה פסוק יש את כל אותיות הא' ב'?
- ט. היכן מרומז שושתי נהרגה?
- י. מי הוא הראשון בתנ"ך שהתחפש ולמה?

העלון נתרם על ידי התורמים להצלתם, ובני ביתם, בכל מעשה ידיהם, ולהצלת ילדיהם בישיבות, ובחידורים, ושמתחת הפורים ימשך עליהם למשך כל החיים.

לרפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל:

הרב יצחק בן דינה רייזל שושנה ולרב אליעזר בן מרים ולרב אברהם בן שרל ולרב יצחק בן צביה והרבנית רייזל בת אהובה הענא ליבא והאישה רבקה בת יוכבד יהודית לילד יחזקאל ידידיה בן נחמה שיינדל

ולזרע של קיימא לאברהם בן מיכל ונעמי בת אסתר יהודית בקרוב ובנקל

לעלוי נשמת:

ר' מרדכי בן הרב בנימין גוטמן זצוק"ל נלב"ע ט"ז אייר תשפ"ג ומרן רה"י הרה"ג ר' ירחמיאל גרשון בן הרב צבי יהודה אדלשטיין זצוק"ל נלב"ע י' סיון תשפ"ג ומרן ראש הישיבה הרה"ג ר' ברוך מרדכי בן הרב ישראל אזרחי זצוק"ל נלב"ע י"א חשון תשפ"ד ומרן ראש הישיבה הרה"ג ר' ברוך בן הרב משה ויסבקר זצוק"ל נלב"ע ט"ז שבט תשפ"ד ת.נ.צ.ב.ה.

ניתן לקבל את העלון במייל: 4157546@gmail.com

פניני הפרשה

פנינים נפלאים לפרשת ויקרא - זכור

שנלקטו ע"י הרב אברהם פוליאק

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר (א א)

למה כתוב פעמים קרא אל פלוני, ופעמים קרא את פלוני, ופעמים קרא לפלוני?

וביאר המלבי"ם שקריאה לפלוני מורה שהיה הקרוא רחוק ושולח אחריו שיבא אליו, וכן בשאומר קרא את פלוני, ומלבד מה שמצאתי הבדל דק בין קרא לפלוני ובין קרא את שקריאה שאחריו את מורה שהזמינו לענין גדול, ובארתי במק"א אבל בכל מקום שאומר קרא אל פלוני מורה שהקרוא עומד לפניו והקריאה דרך כבוד, שמזמינו אל הדיבור, וכלל זה בדוק בכל מקום, ומצאתיו מבואר בב"ר (פ' צז) "ויקרא יעקב אל בניו", ר' פנחס אומר זמנם לבניו, ועל יסוד זה דרשו הכא "ויקרא" "וידבר" הקדים קריאה לדיבור, שלדעת הספרא שהיה קול הקריאה נפסק לא היה קריאה זו, בעוד שהיה משה בחוץ, רק בעת שהיה באהל והיה הזמנה דרך חיבה לבד, וזה כפי הכלל הנ"ל שקריאה שאחריו, אל מורה הזמנה לבד (דברך נצב בשמים)

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מקם קרבן לה' מן הבקריה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם (א ב)

העיר בספר משנת חיים (ויקרא, סימן ד ה) למה כאן הקדים בקר לצאן, ואילו בפרשת מזבח אדמה תעשה לי (שמות כ כא) כתב וזבחת עליו וכו' את צאנך ואת בקרך, הקדים צאן לבקר? וביאר בספר טעמא דקרא שהנה בקר קודם לצאן כדאיתא בזבחים (צ' א' ב'), פרים קודמין לכבשים שכן נתרבו בנסכים, ופירש רש"י שניהם עולות, וכן אילים קודמין לכבשים, וכבשים לשעירים שכן נתרבו באליה, ועיין בירושלמי הוריות (פ"ג ה"ד) עבד מביא פר ורבו מביא שעיר (כג' הפ"מ) עבד קודם לרבו, ולהכי כאן דמיירי בקרבן יחיד דבקר עדיפא הקדים בקר לצאן, אבל בסוף פרשת יתרו מיירי אף בקרבנות ציבור, הקדים הצאן לבקר שקרבן תמיד בא ממנו, והוא חובה, וחשיב טפי. ועוד ביאר דכאן מקדים בקר לצאן דבקר קודם לצאן כנ"ל אבל בפרשת מזבח אדמה פשטיה דקרא דזבחת עליו היינו ההקרה כדאיתא שם בתרגום ירושלמי ותקרבון עלוי (אף שבגמ' זבחים נח. דרשוהו אשחיטה מדאפקיה בלשון זביחה) והנה איתא בויקרא רבה (פ"ב סי"ב) שנאמר הקרבה באיל ולא נאמר בשור כדי שלא יאמר אדם בעצמו אלך ואעשה דברים מכוונים, דברים שאינם ראויים, ואביא שור שיש בו בשר הרבה ואעלה לגבי מזבח, והריני עמו ברחמים, ומקבלני בתשובה, ולכך נאמר הקרבה באיל ולא בשור, ולזה הקדים צאן לבקר לאשמועין דהקרבת צאן חביבה לפני הקב"ה כהקרבת הבקר, ואף הקדימוהו לבקר, וכדברי המדרש רבה, דלפני הקב"ה זכותן שוה שלא יאמר אדם וכו' וכמו שכתוב (במנחות קי.) אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים, ואף על גב דבקר כתוב גם ואת שלמיך, ובשלמים לא שנא טעם המדרש, שהרי הבשר אינו נקטר על גבי המזבח, ומכל מקום האימורים בשור הרבה יותר מבצאן, שהאימורים גדולים ביותר.

שם:

כתב רבינו בחיי שצווה שיודיעם עני קרבן העולה בכלל, "ואמרת אליהם" בפרט שיודיעם פרטי הפעולות שבקרבן העולה, והוא שיהא מפשיט ומנתח וענין השחיטה שתהיה בצפון וכו', וזה ביאור דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם בכל מקומות שבתורה הדיבור על כלל המצוה והאמירה על פרטיה, וכן דבר אל בני ישראל שבמצות ציצית שיודיעם תחלה מצות ציצית בכלל ואמרת אליהם בפרט. (דברך נצב בשמים)

וְנָתַנּוּ בְנֵי אֶהְרֵן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֵצִים עַל הָאֵשׁ, וְעָרְכוּ בְנֵי אֶהְרֵן הַכֹּהֲנִים אֶת הַנִּתְחִים אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הַפְּדֵר עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ (א ז-ח)

מה פשר שינוי הלשון לגבי אש נאמר בני אהרן הכהן ולגבי עריכת הנתחים נאמר הכהנים? וביאר בעל שואל ומשיב שרמז רמזה כאן התורה לגבי נתינת האש חטאו נדב ואביוהו ולא עשו זאת באופן הראוי לפיכך לא כתבה התורה בני אהרן הכהנים לעומת זאת לגבי עריכת הנתחים שלא חטאו בו בני אהרן נאמר בזה בני אהרן הכהנים.

וְקָרְבוּ וּכְרַעְיוּ יָרְחָיו בְּמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַ עֲלֶיהָ אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַה' (א ט)

כתוב ברש"י ד"ה "ניחוח" נחת רוח לפני, שאמרת ונעשה רצוני.

והלא גם בכל מצוה אחרת שמקיים האדם הריהו גורם נחת רוח לפני הקב"ה על כך שעושה רצונו, ומפני מה נאמר לשון "ניחוח" דוקא בקרבן?

וביאר רבי אהרן קוטלר שאינה דומה עבודת הקרבנות לשאר המצוות, כאשר האדם מקריב קרבן הריהו עובד את הבורא ממש, כעבד וכמשרת העושה את שירותיו הפרטיים של אדונו שוחט, מולק, מולח, וכדו', ונמצא שעבודת הקרבנות היא שלימות האדם עם בוראו יתברך.

וַיִּשְׁחַט אֹתוֹ עַל יַד הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה לְפָנָיו ה' וְזָרְקוּ בְנֵי אֶהְרֵן הַכֹּהֲנִים אֶת דְּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב (א יא)

למה כתבה התורה צפון בבן צאן ונלמד בן בקר מבן צאן ולא כתבה בבן בקר שהוא הראשון?

וביאר בספר טעמא דקרא משום שאמרינן (במנחות מט.) אין מחנכין את מזבח העולה אלא בתמיד של שחר, ונמצא דהקרבן הראשון שהיה טעון צפון היה בן צאן, ולכך כתבה התורה בבן צאן, וכתיב גונה אמרינן (בזבחים ט:), לשם חטאת נחשון פסולה, ולימא חטאת נזיר ומצורע, עיקר חטאת נקט פירש"י שהיא היתה חטאת יחיד ראשונה ובמנחות (עט.) שביק תנא דידן איל נזיר דשכיח ונקט איל המילואים, ותנא דידן עיקר מילתא נקט פירש"י שהוא תחלה ע"ש, ובתוס' שבת (פז:): הביאו מתו"כ עשר עטרות נטל שמיני למילואים ראשון לשחיטת צפון (וכ"ה בב"ר פ"ג), והיינו משום דעד ח' למילואים היה למזבח דין במה שאין צריך צפון, כמו שכתב התוס' בעדה זרה (לד.) ד"ה במה, ולפי זה נראה דבשמיני למילואים שנתחנך בדיון מזבח הקריבו תמיד של שחר תחלה, לפני המילואים שבזה מתחנך מזבח העולה, וכן מפורש בפסוק מלבד עולת הבקר.

שם:

כתוב בויקרא רבה (ב י) באיל הוא אומר צפונה לפני ה', אמרו בשעה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו, התקין הקב"ה שני כבשים אחד של שחרית ואחד של ערבית, וכל כך למה, שבשעה שהיו ישראל מקריבין תמיד על גבי המזבח וקורין את המקרא הזה צפונה לפני ה', זוכר הקב"ה עקידת יצחק.

אם הכוונה היא להזכיר אילו של יצחק כפי שפירשו המפרשים, האם לא מוטב להזכיר את עקידת יצחק עצמו, ועוד מה ענין אילו של יצחק לצפון דוקא?

וביאר המהרי"ל דיסקין שבתחילה היה המנהג לשחוט את הקרבן על גבי המזבח ולא בצד המזבח, וכמו שנאמר בעקידת יצחק "ויעקוד את יצחק בנו וישם אותו על המזבח ממעל לעצים" (בראשית כב ט) והנה כאשר נאמר לאברהם "אל תשלח ירך אל הנער" ונגלה לו האיל המוכן להיקרב לעולה תחת יצחק בנו, היה על אברהם להוריד את יצחק מעל המזבח כדי להקריב את האיל תחתיו, אולם אברהם לא נהג כן, משום שמרוב רצונו לקיים רצון ה' חשש שמא יהיה איזה פסול בהקרבת האיל במקום יצחק ואז שוב יצטרך להקריב את יצחק, לפיכך השאיר את יצחק במקומו על המזבח, ואילו את האיל שחט בצד המזבח לצפון, ומעתה בשעה שישראל מקריבים איל לקרבן ושוחטים אותו לצד המזבח צפונה וקוראים את המקרא "צפונה לפני ה'", הרי זה מזכיר את עקידת יצחק ואת צדקותו של אברהם אבינו, וכיון שאברהם שחט את האיל מן הצד ולא על גבי המזבח לאחר שהשאיר את יצחק על גבי המזבח משום שחשש שמא יצטרך אחר כך

והתעוררות, ואת "הקול האדיר" הזה המן שמע, אלא שזה נכנס באוזן ימין, ויצא מאוזן שמאל במקום שיעלה לשכל (כנראה שלא היה לו דבר כזה) אך אם המן היה יודע להפריד בין אוזניו, אם הוא היה מנתב כל אוזן "לשכל" ולא לאוזן השניה, כאשר הוא היה שומע את צעקות ותחנוני עם ישראל, הוא היה נמס מיד ומשתנה, מתברר שהבעיה המרכזית של המן זה "שתי האוזניים", לכן אנו עושים "אוזני" המן ולא מסתפקים באוזן "אחת.

תירוץ נוסף: "דין" בגימטריה זה 64, "אוזן" בגימטריה זה גם 64, ולכן אנו עושים "אוזני" המן, דין + דין. כדי לפרסם ולהודיע, שמה שה' טיפל בהמן והעניש אותו, זה עוד לא סוף העניין, זה רק "דין" אחד, (כנגד "אוזן אחת"), אך עדיין מחכה להמן "דין" נוסף, (כנגד "האוזן השניה"), וזה יהיה לעתיד לבוא שה' ינקום את נקמתו ממנו ומכל זרעו וימחה אותם מהעולם, אבל מידה כנגד מידה כנגד כל מה שרצה לעשות לנו.

ד] מבואר בחז"ל, שהמן הבין שקומץ המנחה שלמדו הילדים, הפיל את העשרת אלפים כיכר כסף שקיבל מאחשוורוש, המן, כמה שהיה "המן", אבל הוא עשה את החשבון הזה והאמין בו (כמבואר בחז"ל), הוא מלמל את זה בבית ופרסם זאת ברבים, הוא האמין בזה ולא התבייש להודות בכך.

שמעו בניו את המלים הללו שיצאו מפנימיות הלב, זה חילחל בהם ועשה רושם, עד שמבני בניו כבר הרהרו תשובה ולמדו תורה בבני ברק.

מכאן אנו למדים משפט שיוצא מפיו של אבא בזמן אמת, בעת של צער, אם הוא יוצא "מעומק הלב", אפילו אם לאבא קוראים "המן" זה מחלחל בילד ועושה בו רושם, ובעתיד גם מצמיח פירות. **תירוץ נוסף:** כמו שבדור המבול הקלקול היה נורא, עד כדי כך שמי שזרע אבוקדו היה גודל לו מהאדמה חצילים, אותו דבר המן! הוא קלקל כל כך, עד כדי כך שהוא זרע "רשעים" ובפועל גדלו "צדיקים".

ה] כמו שעשיו הרשע זכה שראשו נקבר במערת המכפלה, בגלל שראשו היה "תורני", הוא ידע להחשיב את מצוות כיבוד אב ואם (כמובא בחז"ל), כך גם המן! למרות היותו רשע מרושע, בגלל שהוא גרם בעקיפין לילדים שלו "לשמוע" ולהיוודע לחשבון הנ"ל, הוא זכה שאוזנו תיבחר לעוגייה בפורים.

תירוץ נוסף: היכן סיים המן את חייו? על העץ. "עץ" בגימטריה 160. "אוזן המן" בגימטריה (עם הכולל) - זה גם 160. לכן נבחרה "אוזן המן" לאנדרטה ולא פריט אחר מגופו. כי היא מרמזת על סופו ומזכירה לנו להודות לה' על שהפר את עצתו של אותו רשע, והובילו בצורה מופלאה מארמון המלוכה, מהמשנה למלך, עד "לעץ" - לחבל התליה!!!

ו] לפי דיני התורה, יש מצב שאדם נמכר "לעבד עברי", ואכמ"ל (שמות כ"א ב'), אלא שעבד עברי יוצא בסוף שנה שישית - ואינו עבד עולם! אך אם העבד ממאן לצאת, טוב לו אצל אדונו, התורה מצווה לרצוע את אוזנו. ומדוע דווקא את האוזן? מבאר רש"י על המקום: אוזן זו ששמעה בהר סיני את הציווי "כי לי בני ישראל עבדים"... והלכה וקנתה אדון לעצמה - תירצע! אם האוזן לא יודעת להפנים את מה ששומעת, מגיע לה עונש!

וכמובן, אף אחד לא מעלה על דעתו שטקס רציעת האוזן היא "אות כבוד ושבח לעבד". ברור לכולם שזה טקס משפיל - ואוי לו למי שהגיע למדרגה הזו.

כעת מובן העניין. האנדרטה שעושים להמן, זה טקס השפלה! זו לא אות הזדהות, אלא סלידה והזדעזעות ממנו וממעשיו. אנו מרדדים אותה במערוך, עושים לה צורה מוזרה וליצינית, שורפים אותה בתנור, ובסוף - מכלים אותה בשיניים. זה בהחלט נקרא "מחיית עמלק" - לפי כל הפוסקים והפוסקים.

שז"ת על אֶזְנוֹ הַפֶּה דְפוּרִים

"שש קושיות" על אֶזְנוֹ שֶׁל הַמֶּן:

[א] מדוע לאוזן המן יש "שלוש פינות"?

[ב] באוזני המן אנו ממלאים דברים "מתוקים", אבל המן מירר את חיי אבותינו, ומהראוי היה שבאוזניו נמלא לפל חריף או משהוא דומה ולא ריבה, ומה ההיגיון לעשות את אוזנו טעימה ומתוקה?

[ג] אם רוצים להזכר בהמן, אין בעיה, אבל למה עושים "אוזני" המן? ולא מסתפקים "באוזן אחת"?

[ד] בגמרא (גיטין נז:) מובא, שמבני בניו של המן לימדו תורה בבני ברק. נשאלת השאלה, כיצד יתכן שמבית כמו של "המן הרשע" יצמחו צאצאים שיקבלו פטור מהצבא בגין "תורתו אומנותו"?

[ה] למה נבחרה אוזנו של המן לעוגיית הפורים, מדוע לא נבחר אביזר אחר מגופו של המן, רכיב יותר אסתטי והיגייני?

[ו] לפני פורים אנו קוראים "פרשת זכור", המסתיימת במילים, "תִּמְחָה אֶת זֵכְרְ עַמְלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשָּׁכַח", והנה בהגיע יום הפורים, לא רק שאנו לא מוחים את המן, אנחנו עוד עושים לו אנדרטה (בדמות אוזן), הרי האנדרטה הזו מתנגשת עם הציווי "תִּמְחָה אֶת זֵכְרְ עַמְלֶק"?

עד כאן היינו "בעולם הקושיות". כעת בעזרת ה' - נמריא "לעולם התירוצים".

[א] הפסוק אומר (שמות י"ז ט"ז) כִּי יָדַעַל פֶּסֶה מִלַּחֲמָה לֵה' בְּעַמְלֶק מִדֶּרֶךְ דֶּר, בפסוק נאמר פֶּסֶה ולא נאמר כסא, וכן נאמר יֵה-ה' ולא נאמר י-ק-ו-ק, דורש על זה המדרש (ילקוט שמעוני רמ"ז תרמ"ג) בזה הלשון אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שיאבד זרעו של עמלק מהעולם.

מאז מלחמת עמלק, כסא הכבוד עומד על שלושה רגליים ולא על ארבעה.

וזו הסיבה לכך שאנו עושים לאוזן המן שלוש פינות, אנו רומזים לו שאנחנו יודעים שבגלל "עמלק" כסא הכבוד עומד רק על שלושה רגליים, ואנו זוכרים לו את זה לדורות ומצפים לנקמת ה' במהרה. תירוץ נוסף אומרים שבספרים מובא שבאמת כך הייתה נראית צורת אוזנו של המן, פירמיה עם שלוש פינות.

תירוץ נוסף: (על דרך הרמז), "המן" זה סמל הטומאה, "המן" מסמל את תרבות הרחוב, את ההתְיַוָּנֶת, את המרידה בבורא עולם, כמובן שעם ישראל קדושים וטהורים ומואסים בהמן ותרבותו, אלא שלפעמים יצר הרע מנסה לצוד את האדם, הוא מצייר לו את המן בצורה חיובית ומועילה, הוא מזכיר לו "את האוזן המתוקה והטעימה" שיש לנו בזכותו, את העולם המשוכלל שהמן פיתח לנו, ויש חשש שהאדם יתבלבל ויסחף לצד השני' ובכדי להנצל מכך עושים לאוזן המן צורה של "שלוש פינות" שזה סימן של "זהירות", של "היִכָּר והיבדלות", (כמו שמובא בחז"ל לגבי "מאפה חלב" שיש לעשותו בסימן משולש, בכדי שיזהרו בו ולא לא יבואו לאוכלו עם בשר, אכן אוזן המן המשולשת היא "תמרור אזהרה", בן אדם בן אדם אל תסתנוור ממתיקות העוגיה, מהמתיקות שבתרבות הרחוב, זכור שעל המן ותרבותו נצטוונו במצוות "מחה תמחה".

[ב] מצד שני אנו ממלאים באוזן הזו "ריבה מתוקה" ולא "פלפל חריף", ומדוע? מפני שלמרות רשעתו הכבירה ודמותו המאוסה של המן, סוף סוף הוא גרם לנו לקצת מתיקות, ובזכותו קיבלנו בכל שנה ארבע מצוות מתוקות ונפלאות: א. משלוח מנות, ב. מתנות לאביונים, ג. מקרא מגילה, ד. סעודת פורים, ואנחנו היהודים זוכרים לו את זה לטובה, וממלאים באוזנו ריבה מתוקה, מידה כנגד מידה, כמו שהוא הכניס לנו קצת מתיקות בחיים, כך אנו ממתקים את אוזנו,

[ג] הבעיה של המן (חוץ מהשכל וכו'), הייתה שהוא השתמש בשתי האוזניים, מה שנכנס באחת יצא מהאוזן השניה, הרי עם ישראל עשה שלושה ימים צום בכי ומספד, שופרות, עצרות תשובה

בס"ד

לשוב ולהקריב את יצחק, נמצא ששחיטת האיל בצפון המזבח היא מזכרת נצח לצדקותו של אברהם אבינו, ולפיכך נקבעה שחיטת קדשי קדשים בצפון.

וְהִסִּיר אֶת מִרְאָתוֹ בְּנִצְתָהּ וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֲצֵל הַמִּזְבֵּחַ קִדְמָה אֶל מִקְוֵם הַדָּשָׁן (א טז)

כתוב ברש"י ד"ה "בנצתה" בעוף שניזון מן הגזל, נאמר, והשליך את המעים שאכלו מן הגזל. אם נצטוו להשליך את המעיים שאכלו מן הגזל, האם לא מן הראוי היה להשליך את כל העוף שכולו נהנה מהגזל?

וביאר אברבנאל שכתב הרמב"ם (הל' גזלה פ"ב, פ"א) הגזילה שלא נשתנית אלא הרי היא כמו שהיתה, הרי זו חוזרת לבעליה בעצמה, ואם נשתנית ביד הגזלן, קנאה בשינוי, לפיכך גם לגבי העוף שנהנה מן הגזל הקפידה התורה להשליך דווקא את מעיו, ששם שמור המאכל שלם בצורתו, מה שאין כן בשאר גופו.

וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב קִרְבָּן מִנְחָה לַה' סֵלֶת יִהְיֶה קִרְבָּנוֹ וְיִצַק עָלֶיָּהּ שִׁמּוֹן וְנָתַן עָלֶיָּהּ לִבְנָה (ב א)

אברך אחד כיבד את רבי שמעלקא מניקלשבורג בסנדקאות, הרבי נתאחר מעט לבוא לברית והקהל החל לאבד את סבלנותו, את השעת הכושר הזו ניצל חמיו של בעל הברית שהיה מתנגד חריף, והוא מיהר לעשות את הברית, ואת תפקיד הסנדקאות לקח לעצמו, כאשר הגיע רבי שמעלקא אל המקום, והתברר לו שהברית כבר נערכה, אורו פניו, ונהרה עילאית הציפה אותם, בררו החסידים המקורבים לשמחה זו מה עושה והלוא הרבי הפסיד את מצות הסנדקאות? הסביר להם הרבי שכאשר יהודי עושה מצוה הכרוכה בכבוד רב כמו מצות סנדקאות קשה לו לכוון לשם שמים בלבד, אולם כאשר חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, ואם כך באופן זה נחשב לי כאילו קימתי את מצוה בשלמות, אך ורק לשם שמים ולכן אני שמח שזיכני ה' בכזו מצוה.

וְכָל קִרְבָּן מִנְחָתְךָ בְּמִלְחָה תִמְלַח וְלֹא תִשָּׁבֵת מִלְחָה בְּרִית אֱלֹקִיךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ עַל כָּל קִרְבָּנְךָ תִקְרִיב מִלְחָה (ב ג)

למה כתוב בפסוק אחד שלושה פעמים מלח?

וביאר רבי שלמה הכהן מוילנא שבא לרמז על שלושה מקומות בהם נותנים את המלח במקדש, כדתינא במסכת מנחות (כא:): בלשכת המלח כדי למלוח עורות קדשים, ועל גבי הכבש ששם מולחים את האברים, ובראשו של מזבח ששם מולחים הקומץ הלבונה והקטורת.

וְהִקְטִירֻהוּ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ לַחֵם אִשֶּׁה לַה' (ג יא)

מה ענין לחם אצל הקרבנות?

וביאר ר' חיים מוולוז'ין ממעשה בדיבוק שנכנס בנער אחד מתושבי נובהרדוק שאיימו עליו והזהירוהו כי יובילוהו לויילנא אל אגר"א כדי שיגרשו מגוף הנער, ונבהל הדיבוק מפחד האיום, שאלוהו מפני מה חושש אתה הלוא הגר"א איננו מסגף עצמו בתענית שכן רק בצעירותו סיגף עצמו מאוד אבל בזקנותו פסק מכך, והשיב אוי לנו גם מאכילתו כי גם זה מזיק ומאבד אותנו כי שקולה אכילתו כקרבנות, וביאור הדבר כי כוונת הקרבנות והאכילה אחת היא ממש בכל עניניהם, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות נה.) בזמן שבית המקדש קיים מזבח מכפר, ועכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו, כי האכילה הטהורה והזכה היא היא הקרבן הנרצה לפני ה', וכמו כן גבי קרבן מצינו ענין אכילה, שנאמר כי לחם אלוקיך הוא מקריב, וכן במקרא שלנו לחם אשה לה', שכן הקרבן נחשב כביכול כאכילה כלפי שמיא, וזו הסיבה שצריך לומר דבר תורה על השלחן בזמן הסעודה, כי כשם שהקרבן נעכל על ידי האש של מעלה כך האכילה צריכה לעלות על ידי דברי תורה, המשולים לאש של מעלה, כמאמר הכתוב הלוא כה דברי כאש.

וְהִקְטִירֻם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ לַחֵם אִשֶּׁה לְרִיחַ נִיחַח כָּל הַלֵּב לַה' (ג טז)

יהודי עני נכנס לחדרו של האמרי אמת ובכה ואמר רבי אפילו מעיל לימות הגשמים הקרבים

ובאים אין לי, הרבי לא חשב פעמיים וקם ממקומו לקח את מעילו החדש שנתפר בעבורו זמן קצר קודם לכן והעניק אותו לעני במתנה, כשיצא העני נזעקה הרבנית ושאלה והרי יש בארון כמה וכמה מעילים במצב טוב ומדוע לתת את המעיל החדש ביותר? ענה הרבי מה יכולתי לעשות? הרמב"ם פוסק כל חלב לה', חייבים לתת את המשובח ביותר.

אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים לה' לחטאת (ד ג) מדוע בכל קרבנות החטאת כתבה תורה לשון "וכפר עליו" "וכפר בעדו" ואילו בכהן המשיח לא נכתב לשון זה?

וביאר המשך חכמה שאצל כל חוטא ראוי שחטאו יתפרסם כדי שיתחרט עליו, ואין זה מן הנימוס שהוא יכפר על עצמו, ולכן ראוי שהכפרה תיעשה על ידי כהן אחר, לעומת זאת בכהן המשיח אם יתפרסם חטאו יהיה זה גורם שהעם ילמד ממעשהו ויחטא במזיד גמור, ולכן אמרה התורה "אם הכהן המשיח יחטא", כיון שהדבר עלול לגרום "לאשמת העם" לכן ראוי שיסתיר את חטאו, והוא בעצמו יביא את הדם להיכל ויתן מתן שבע ועל קרנות הזהב כדי שלא יתפרסם חטאו, והעם לא יאשמו.

זכור

וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֹּס יֶ-ק מִלְחָמָה לְה' בְּעִמְלֹק מִדֵּר דֵּר (שמות פרק י"ז פסוק ט"ז)

אמרו חז"ל (הובא ברש"י) אין הכסא שלם ואין שמו שלם עד שימחה זרעו של עמלק מן העולם, לפיכך נאמר כס ולא כסא. י-ה למעט ו-ה. דרש על כך הגר"א שדבר זה מרומז בתהילים קלב 'כי בחר ה' בציון, א'ו'ה' למושב לו, והיינו שכאשר תגיע הגאולה השלמה וימחה שמו של עמלק מהעולם, אז כל אנשי תבל יכירו 'כי בחר ה' בציון' ואז יתווסף לכסא ולשמו יתברך אותיות א'ו'ה', והיינו שהכסא יהיה שלם, כי יתווסף האות א' למושב, והיינו שהכסא יהיה כסא ו-ו ו-ה לו, והיינו לשמו.

מהפטרת זכור

שמואל (א, טו פסוקים יג-טו) בפסוקים אלו מסופר ששמואל שאל את שאול האם הוא קיים את דבר ה' להשמיד הכל כולל כל הצאן של עמלק? ויען שאול ויאמר הקימותי את דבר ה', שאל אותו שמואל, ומה קול הצאן אשר אנכי שומע, ויאמר שאול שהוא השאיר את הצאן למען זבוח לה, 'וצריך להבין מה התשובה שענה שאול, הרי הקב"ה אמר לא תחמול עליו משור עד שה ומגמל עד חמור, ואם כן איך השאיר שאול את הצאן, ומה זה התשובה לזבוח לה'?

יש ליישב דהנה רש"י ביאר שהטעם שלא חומלים על הבהמות הוא משום שיש עמלקים שידעו לכשף והיו הופכים עצמם לבהמה, ולכך הקב"ה אמר להרוג הכל, והנה הביא בספר חסידים סימן תתשס"ו שגם אותם היודעים להפוך עצמם לבהמות גלגל העין שלהם לא יתהפך והיינו שגלגל העין נשאר תמיד של אדם, ובגמרא בבכורות (דף מ.) במשנה שם מפורטים המומין של הקרבנות ואחד מהם הוא אם גלגל העין של הבהמה דומה לגלגל עין של אדם, ואז אינה ראויה להקרבה, ולפי זה הכל מובן, ששאלו סבר ששמואל שואל מה קול הצאן אשר אני שומע, שהרי נתחייבו להשמיד גם את הצאן משום שמה יש בהם בני אדם שהתחפשו לצאן, ולכן ענה לו שאול שהשאירו צאן להקרבה וצאן של הקרבה חייב להיות סוג צאן שלא היה קודם עמלק וכישף עצמו, כי אם הוא היה מכושף אזי גלגל העין היה צריך להיות כשל אדם והיה אסור בהקרבה, אך שמואל אמר לו שעם ה' לא מתפללים, כשה' אומר להשמיד הכל צריך להשמיד הכל.

בס"ד

נראה לי שיש לי תקלה בשעון תמיד מצלצל מתי שלא בא לי לקום.

אשתי עדכנה אותי שיש ג'וק במטבח, לא יודע איך היא רוצה שאעיף אותו כשאני על הכסא בסלון.

אני: איזה כיף שהיום נגמר ואין יותר עבודה, אשתי: תעשה כלים.

עצבים, בן אדם עובד שעתיים ברצף והשעון מראה שעברו רק שבע דקות.

לא מבין נשים, כששברת כוס מתחת לחופה היא התרגשה, עכשיו כששברתי לה צלחת בשטיפת כלים היא לא מדברת איתי.

קמת בבוקר ולא קיבלת משכורת, כל השאר זה מינוס.

אחד כתב על דלת חנותו אשוב בעוד 5 דקות, אם לא חזרתי תוך 5 דקות תקרא את זה שוב.

בחור אחד בא לישיבה קטנה להיבחן שאל אותו ראש הישיבה בן כמה אתה ענה הבחור בן 14 אמר לו ראש הישיבה תתבייש לך החת"ס היה בגילך בישיבה גדולה שאל הבחור בן כמה הרב ענה לו בן 80 אמר לו הבחור תתבייש לך החת"ס היה בגילך בישיבה של מעלה.

הרגע המעליב הזה שאתה כותב את השם המשפחה שלך והמחשב מסמן קו אדום מתחת.

שפעם אחת אתעורר בסיום החלום ולא בשיא המתח.

קשה, שהרי אוזני המן חמץ שעבר עליהם הפסח ואם כן איך מותר לאוכלם?

וי"ל בגלל ששפכו על זה את מי הספונזה וזה לא ראוי למאכל כלב ולכן מותר לאוכלם ואין על זה את הדין שחמץ שעבר עליו את הפסח.

עד היום לא הבנתי ת'קטע שחברת חשמל עושה לעצמה פרסומות כאילו מה, אם אני לא מרוצה אני אעבור לבטריות.

במקרה ונרטב לך הפלאפון תשים אותו בקופסא עם אורז בלילה, האורז ימשוך אליו סינים והם יתקנו לך את המכשיר.

חכם תימני פעם אמר לי: אם חם לך תתקרב למזגן, אם חם לך מאוד תתקרב עוד, אבל אם חם לך מאוד מאוד מאוד אין לך ברירה אתה חייב להפעיל.

חסיד אומר לכלתו בחופה תזכירי לי איך קוראים לך.

יש אנשים שהם כמו יין טוב... ולא בגלל שהם משתבחים עם השנים, אלא בגלל שצריך לנעול אותם במרתף.

בילדותי פחדתי מהחושך, היום כשאני מקבל חשבון חשמל אני פוחד מהאור.

ילד חזר מהגן ואמר לאמא שלו, אמא הגננת סיפרה לנו שכשהיהודים מתנהגים יפה החסות מסתכלות אחד על השני, הילד הבין כשהגננת סיפרה על הכרובים שמדובר על כרוב כמו חסה.

שני שיכורים הולכים על פסי הרכבת, הראשון אומר "אלה המדרגות הכי ארוכים שראיתי בחיים" השני עונה: "כן והמעקה כזה נמוך".

כדיחות לפורים

יש פה מאבטח כל כך מבוגר שכנראה הוא יושב ברחוב ובנו לידו קניון.

בתכל'ס גאון הבנאדם שראה פולי קפה ואמר יאלה בואו ננסה לשתות אותם.

לדעתי הפסוק צדקה תציל ממוות נכתב על הקבצנים שמסתובבים בתוך כבישים עמוסים ומעולם לא נדרסו.

על כמה אבטיחים צריך לדפוק כדי שיחשבו שאני יודע מה אני עושה?

בעבודה: אל תדברו איתי לפני הקפה של הבוקר. מתי אתה שותה אותה? שמונה בערב, ככה.

מעניין אם לישמעאל היה דרכון, כי הוא היה מהגר.

אם אין לך שעה להקשיב אל תשאל אותי מה נשמע.

בתכל'ס בוקר זה הזמן שאנשים ישנים רצים לעבודה.

השלב הזה לפני ל"ג בעומר שהאחים הקטנים מבררים אצל אמא אם צריך את הארון בסלון.

מסתבר שקפה שחור ממש מעורר אם אתה שם בו בטעות מלח במקום סוכר.

לא מבין נשים, כששברתי כוס מתחת לחופה היא התרגשה, עכשיו כששברתי לה צלחת בשטיפת כלים היא לא מדברת איתי.

לא מבינה מה מתלהבים מכד שמן שהחזיק שמונה ימים, השומן שלי מחזיק כבר 40 שנה.

חייבים לעשות מחקר מדעי אלו חמש דקות ארוכות יותר? החמש דקות אני 'מוכנה של האישה', או 'החמש דקות אני בבית של הגבר'.

תזכרו אם אתם מתקשרים למישהו יום שלם והוא לא עונה, אל תחשבו שלילי שהוא מסנן אתכם, תחשבו חיובי שדרסה אותו משאית.

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, אבל כמה טפטופים על הרצפה אוהו מה שהם עושים.

מעניין אם כשהבוס בחברה קדישא לא מרוצה הוא עושה לעובדים שלו את המוות.

ילד שואל האם אפשר 100 שקל? אבא: אין סיכוי, אמא: קח 200, אבל אל תספר לאבא.

אני חלמתי שטסתי לחול, ומת: אשת: ומה חלמת שהבאת לי מהדו"ח פרי?

מחקרים מוכיחים כי הזמן הארוך ביותר בכולם הוא רק רגע.

מעניין אם בהוואי יש מישהו שמתקלח עם שמפו ישראל.

הרגע העצוב הזה שאתה יורד מהאוטובוס ליד העבודה והאוטובוס לבית עובר ממול.

חבל שגם לבני אדם אין עדכון גירסה מידי פעם.

בתכל'ס פסח שני זו הפעם הראשונה בהיסטוריה שהיה מועד ב' למי שנכשל במועד א'.

כל גבינה היא גבינה צהובה אם היא מספיק זמן מחוץ למקרר.

לא בוכים על חלב שנשפך אלא אם כן החליטו להעלות פתאום את המחירים.

אני: מה שכיף באוטובוס זה שאפשר לישון בנסיעה, נהג.

אתה מבין שאתה מזדקן ברגע שאתה אומר "הופ" כשאתה מתיישב.

מסתבר שגבר כן יכול לעשות שני דברים ביחד, גם לשטוף כלים וגם לשבור אותם.

אמהות לא הולכות לנוח צהריים, אמהות שמות את הראש.

פניני הפגילה

פנינים נפלאים על יצי הפורים

שנלקטו ע"י הרב אברהם פוליאס

שאלו את הגר"א היכן המקור להכות את המן במגילה?

ותירץ שכתוב בפרשת כי תצא (כה, ב) "והיה אם בן הכות הרשע" סופי תבות המן וכתוב הכות הרשע ומכאן רמז שצריכים להכות. (ממורינו ראש הכולל הרה"ג ר' פנחס ברזל שליט"א)

בְּהָרְאֵתוֹ אֶת עֶשֶׂר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ וְאֵת יַקָּר תַּפְאֵרַת גְּדוּלְתוֹ יָמִים רַבִּים שְׁמוֹנִים וּמֵאֵת יוֹם (א ד)

מובא במגילה באריכות יתרה את תיאור המשתה.

מדוע חשוב לנו לדעת את פרטי המשתה הזה?

וביאר החתם סופר שמשתה זה היה נס עצום שבכך שהמלך עשה משתה במשך מאה ושמונים יום, ובמשך כל הזמן הזה שמר על פיכחון וצלילות, ודווקא בסוף שבעת הימים הנוספים אז הוא משתכר ומצוה שיביאו לו את אשתו ללא בגדים, ואף היא לעומתו נוהגת בטיפשות ושולחת לומר לו שאינו אלא שומר הסוסים של אביה (מגילה י"ב ב), והמלך בשמעו זאת כועס עליה והורג אותה, וכך מנהלים מדינה?! ואלה המנהיגים!?

ובמלואת הימים האלה עשה המלך לכל העם הנמצאים בשושן הברכה למגדול ועד קטן משתה שבָּעֵת יָמִים בְּחֵצֵר גִּנַּת בֵּיתוֹ הַמֶּלֶךְ (א ה)

כתוב במסכת מגילה (י"ב). הראוי לחצר – חצר. הראוי לגינה – גינה. הראוי לביתן - ביתן.

וקשה דאם כן הוה ליה להקדים ביתן ואחר כך גינה, ואחר כך חצר כמו שכתוב למגדול ועד קטן, שהקדים הגדולים לקטנים?

וביאר בספר טעמא דקרא שאם היה בתחילה מכניס את הגדולים לביתן היו באים גם הקטנים והיה צריך לשלחם, ונמצא מטיל שנאה וקנאה, ולכן הכניס בתחילה כולם לחצר ואחר כך קרא לחשובים שבהם לגינה, ומאלה שלקח לגינה קרא לחשובים שבהם לביתן, (ועיין שם בתוספות ד"ה אתה) שכתבו שמשום שלא ראו זה את זה לא היה שם מטיל קנאה, וזהו כמו שכתוב.

ביום השביעי כטוב לב המלך ביין אמר למהומון בְּזַתָּא חֲרִיבֻנָּא בְּנָתָא וְאֶבְנָתָא זֵתָר וְכִרְכַּס שְׁבַעַת הַסְּרִיסִים הַמְּשֻׁרְתִּים אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ אֲחֵשְׁרוּזָא (א י)

למה הוצרך הכתוב לפרט שמותיהן ולא מספיק לומר שאמר לשבעת הסריסים?

וביאר בספר טעמא דקרא שבתרגום איתא מהומון דמתמני על מהומתא פירוש היה ממונה על המהומות, בזתא בוז ביתא וכו' פירוש סריסים אלו היו ממונים על המהומות ועל הביזות ובאו אצלה בדרך מהומה, וביזה ובהלה שתבוא מיד כדרך שמביאין האסירים, ולכן נעלבה ולא רצתה לבוא, אבל אילו היו באים לבקש לה בדרך כבוד ומוליכין אותה כדרך שמוליכין את המלכה היתה באה אלא מתוך שכרותה היה מבולבל ושלח סריסים אלו שממונים על מהומות וכו' וכל זה היה מן השמים כדי שתבא אסתר תחתיה.

וְהַמֶּלֶךְ הַמְּלִיכָה וְשֵׁתִי לְבוּא בְּדַבְרֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּיַד הַסְּרִיסִים וְיִקְצֹף הַמֶּלֶךְ מֵאֵד וְחִמְתּוֹ בְּעֵרָה בּוֹ (א יב)

כתוב בגמרא מגילה (י"ב): בא גבריאל ועשה לה זנב.

מדוע נענשה ושתי דוקא בעונש זה שנעשה לה זנב? ועוד הלא אין כל חדש תחת השמש (קוהלת א ט) וזנב לאדם זוהי בריאה חדשה?

וביאר בעל אמרי אמת על הפסוק (בראשית ב ז) ויהי האדם לנפש חיה, ומובא במדרש (בראשית רבה יד י) רבי יהודה אומר מלמד שעשה לו עוקץ כחיה, ומפרש בספר מתנות כהונה שעוקץ זה זנב וחזר ולקחו ממנו מפני כבודו, אולם כשעברה ושתי על חוקי הצניעות וחללה כבודן של בנות

ישראל נענשה כמידתה והושפל כבודה וחזר לה הזנב שנברא בעת בריאתה, וזהו שאמר הכתוב ואת אשר נגזר עליה (ב א) מששת ימי בראשית ואין בזה כל חדש תחת השמש.

וּבַהֲגִיעַ תֵּרֶן נִעְרָה וְנִעְרָה לְבוֹא | אֶל־הַמֶּלֶךְ אַחֲשֹׁרוֹשׁ מִקִּץ הַיּוֹת לֹא כִדַּת הַנְּשִׁים שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי הַדָּשׁ כִּי כִן יִמְלֹא יְמֵי מְרוֹקִיָּהוּן שִׁשָּׁה הַדָּשִׁים בְּשִׁמְן הַמֶּר וְשִׁשָּׁה הַדָּשִׁים בְּבִשְׂמִים וּבְתַמְרוֹקֵי הַנְּשִׁים (ב, יב) ובהגיע תריאסתר בתיאביחיל דד מרדכי אשר לכהילו לבת לבוא אליהמלך לא בקשה דבר כי אם את אשר יאמר הגי סריסהמלך שמר הנשים ותהי אסתר נשאת הו בעיני כליראיה (ב, טו) למה הטעמים שתחת המילים "נערה ונערה" הם קדמה ואזלא?

וביאר הגאון מוילנא שבא לרמז שכל שאר הנערות שהגיע תורה של כל אחת מהן לבוא אל המלך היא מהרה ורצה מתוך תקוה שהיא זו שתבחר למלכות, אבל "ובהגיע תור אסתר בת אביחיל" (פסוק טו) הטעמים הם מונח, מונח, מונח, מונח, רמז לכך שאסתר לא ששה להיכנס לארמון המלך ולכן דחקה את הקץ והלכה לאיטה.

ותלפח אסתר אל המלך אחשורוש אל בית מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת בשנת שבע למלכותו (פרק ב' פסוק ט"ז)

מעולם הוקשה לי ממעשה דפרעה (בראשית י"ב) שלקח את שרי והקב"ה הביא על ביתו נגעים גדולים, וכן הוקשה לי ממעשה דאבימלך שלקח את שרה (שם כ"ו) שהקב"ה הענישו מחמת שעשה מעשה זה, ואילו כאן שלקח אחשורוש את אסתר אין הקב"ה הענישו כלל?

לפני כמה שנים שאלתי בעצמי את הרה"ג ר' אברהם יצחק ברזל זצוק"ל קושיא זו ותירץ לי שאחשורוש קיבל עונש, והעונש היה שמרדכי היהודי נעשה לו לשר, ולאחשורוש זה עונש היות והוא שנא את היהודים, והקב"ה גילגל שמרדכי היהודי נעשה לשר על כל ביתו.

אִין אֶסְתֵר מְגֵדַת מוֹלְדֶתָהּ וְאֵת עַמּוּהָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה עֲלֶיהָ מְרַדְּכִי וְאֵת מַאֲמֹר מְרַדְּכִי אֶסְתֵר עֲשָׂה כַּאֲשֶׁר הִיָּתָה בְּאִמְנָה אֵתוֹ (ב, כ)

מדוע נמנעה אסתר לגלות את מולדתה לאחשורוש אף לאחר שהומלכה? ומדוע ציווה אותה מרדכי על כך?

וביאר בספר בנין אריאל שמרדכי חשש שמא אחשורוש ישוב ויעשה משתה, וכדרכו באמצע משתה היין יעלה בליבו הרעיון להציג את אשתו לראוה בפני הנוכחים, ויצווה על אשתו הנוכחית אסתר לבוא בכתר מלכות כפי שעשה לאשתו הקודמת ושתי, והלא כיצד עלה בליבו הרעיון להביא את ושתי? אומרת הגמרא (מגילה יב:) כי בשעה שעובדי כוכבים אוכלים ושותים אין מתחילין אלא בדברי תפילות, וכן בסעודתו של אותו רשע, הללו אומרים מדיות נאות והללו אומרים פרסיות נאות, אמר להם אחשורוש כלי שאני משתמש בו אינו לא מדי ולא פרסי אלא כשדי, רצונכם לראותה, אמרו לו כן, וכדי למנוע מאחשורוש לשוב ולעשות לאסתר את אשר עשה לושתי, ציווה עליה מרדכי שלא תגיד את עמה ואת מולדתה, ובכך סר החשש מלב מרדכי, כי מאחר שלא גלתה את מולדתה, ולכל אחד ואחד נראתה לו כאומתו (שם יג.) ולא יכול היה אחשורוש להתפאר במולדתה ועל כל פני שאר הנשים.

וְנִשְׁלַח ח ספרים ביד הרצים אל כל מדינות המלך להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן ט"ז וְנִשְׁמֵים בְּיָוֵם אֶחָד בְּשִׁלּוֹשָׁה עֶשְׂרִי לַחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עֶשְׂרִי הוּא הַדָּשׁ אֶדְר וְשִׁלְלָם לְבוֹז (ג, יג)

מדוע רצה המן להשמידם דוקא ביום אחד, ומה בכך שהדבר יתפרש על כמה ימים?

וביאר רבי שלמה מקארין שהמן ידע את ההיסטוריה של העם היהודי, וידע שאלקי היהודים עושה להם נסים ומהפך את הגזרה הרעה לטובה, והוא חשש שגם במקרה זה היהודים ינצלו מגזרתו ויקבעו יום טוב כזכר לנס, אמר המן בליבו, שגם אם יתרחש להם נס אינני מפרגן להם יותר מיום אחד.

סיפורים

וַיְהִי בַהֲשִׁמְעוֹ דְבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ וַיִּבְהַקְבֹּץ נְעֻרוֹת רַבּוֹת אֶל שׁוֹשַׁן הַבַּיְרָה אֶל יַד הַגִּי וּתְלַקַּח אֶסְתֵר אֶל בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶל יַד הַגִּי שְׁמֵר הַנְּשִׁים (א ח)

רבי בן ציון אפטער היה נוהג לנדוד מעיר לעיר, פעם נקלע לעיר טשעבין, וכשנוכח בידידות השוררת בין רב העיר לאדמו"ר לא יכול היה להתאפק ויפן לרב מטשעבין ושאלו יאמר לי הרב הלא בכל מקום שם אני עובר אני רואה מריבות וסכסוכים בין הרב ואנשיו לאדמו"ר וחסידיו, ואיך זה כאן שורר שלום ורעות? אמר לו הרב הנה בתפילת שמונה עשרה יש שלוש ברכות אמצעיות, ואילו הם ברכת השיבה שופטינו, ולמלשינים, ועל הצדיקים ועל החסידים, השיבה שופטינו הינו הרבנים היושבים במשפטה של תורה, ועל הצדיקים הינו האדמורי"ם, ולמה הם לא ביחד? מפני שהמלשינים מתערבים ביניהם ועושים פרוד, אבל כשאין נותנים מקום למלשינים אז הם ביחד וחיים בשלום ואהבה.

לֶךְ בְּנוֹס אֵת כָּל הַיְהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשַׁן וְצִוּמוּ עֲלֵי וְאֵל תֹּאכְלוּ וְאֵל תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לִלְלָה יָיוֹם גַּם אֲנִי וְנִעְרֹתַי אֲצִוּם כִּן וּבְכֵן אָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא כִדַּת וְכַאֲשֶׁר אָבְדֹתִי אָבְדֹתִי (ד טז)

מסופר על אדם אחד שנתפס להשכלה בעוד אשתו המשיכה לקיים מצות בדבקות, ארע ובשעה שהתפללה בבית הכנסת את תפילת נעילה ביום הכיפורים התבוננה תוך כדי תפילה לעבר עזרת הגברים וחפשה אחר התכשיט שלה, וכאשר הבחינה שאינו נמצא הבינה לדאבון ליבה שהוא ככל הנראה הלך לאכול בערב, עם סיום הצום חזרה האישה לביתה, והנה היא מבחינה שבסיר העופות חסרה מנה אחת, מיד פנתה לבעלה בזעזוע ואמרה לו שייגע! רשע מרושע שכמותך, אפילו ביום כיפור אתה אוכל?! היתמם בעלה, כיצד את חושדת אותי בכך? ענתה האישה בשאלה אם כן היכן מנת העוף החסרה? התחמק המשכיל וכי מאין אדע היכן נמצאת החתיכה החסרה? יודעת את אורו פניו לפתע בידי יש הוכחה מצוינת שלא אכלתי, שהרי אם אכלתי את העוף אני בשרי ואם כן התבונני וראי כיצד אני ממהר ושותה כוס חלב לנגד עיניך.

וַיֵּצֵא הַמֶּן בַּיּוֹם הַהוּא שְׁמֵי | טוֹב לֵב וְכִרְאוֹת הַמֶּן אֵת מְרַדְּכִי בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְלֹא קָם וְלֹא זָע מִמֶּנּוּ וַיִּמְלֹא הַמֶּן עַל מְרַדְּכִי חֲמָה (ה ט)

רבי משה פיינשטיין היה נוהג לעמוד בתפילה ללא ניע, כחיל נאמן היה ניצב על עמדו ומתפלל בלי להזיז איבר, פעם בקשו תלמידיו ללמוד אודות הנהגה זו ושאלו ילמדנו רבינו מדוע הוא אינו זז בתפילתו ומקיים את ההלכה של כל עצמותי תאמרנה? והשיב לפני שנים נאסרתי בידי הקומוניסטים, וכאשר רצו להתעלל בי הם ציוו עלי לעמוד במשך שעות בלי לזוז, ובלית בררה עמדתי כך לפניהם בהשפלה איומה, ובעת עומדי שם החלטתי החלטה נחושה השפלה כזו אני רוצה להרגיש רק בעמדי לפני הקב"ה, ורק לפניו אני רוצה לותר על הרצון המינימלי של בן אדם לזוז, ואני רוצה לתת לבורא העולם את מה שאני רוצה ביותר, ולכן אינני מניע אף איבר בתפילה.

כַּיָּמִים אֲשֶׁר נָחַו בְּהֵם הַיְהוּדִים מֵאִוִּיבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נִהַפְדַּ לְהֵם מִיַּגְוֹן לְשִׁמְחָה וּמֵאֲבָל לְיוֹם טוֹב לְעִשׂוֹת אוֹתָם יָמֵי מִשְׁתָּה וְשִׁמְחָה וּמִשְׁכּוֹחַ מְנוֹת אִישׁ לְרַעְהוּ וּמִתְנַנּוֹת לְאִבְיוֹנִים (ט כב)

רבי צבי גרינהוז סיפר מעשה שהיה עם שתי משפחות שהתגלע סכסוך ביניהם, עד כדי כך גדלה המריבה שאחת המשפחות החליטה לשלוח בפורים משלוח מנות למשפחה השניה, ובין הפריטים ששלחו הניחו אקדח צעצוע ובקשו מאחת הילדות הדרות בשכנותם שתגיש להם זאת, הילדה ראתה את אקדח הצעצוע והסיקה בדעתה שכנראה הונח במשלוח בטעות וזרקה אותו החוצה וכך הביאה להם את המשלוח, בני המשפחה הופתעו לקבל מיריביהם משלוח מנות כה יפה, ומיהרו אף הם להשיב משלוח נאה ומכובד, וכשהתקבל המשלוח התפלאו היריבים לגלות כי לא די בכך שלא נעלבו אלא אף שלחו להם בחזרה, ומתוך כך חזר השלום לשכון במחיצתם.